

Nr Dziennika Głównego 1904 i 1796.

Tłumaczenie z języka francuskiego.

Uchwała Komisji Organizacyjnej

Trzech Mocarstw Opiekuńczych

z 1816 r.

Urządzenie Tymczasowe dla Władz Sądowniczych

Wolnego Miasta Krakowa

**Dziennik Rozporządzeń Rządowych Wolnego, Niepodległego
i Ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu z 1816 r.**

Że księgi ustaw i postępowania sądowego będące dziś ustawami kraju pozostać nimi muszą aż dopóki nowa księga w artykule XII Konstytucji Wolnego Miasta Krakowa wspomniana zaprowadzoną nie będzie, Organizacya Wewnętrzna Władz Sądowych ma zostać aż do owej chwili tymczasowo tak, jak dziś jest. Że jednak wzmiankowana Konstytucja postanowiła niektóre odmiany, mające istotny związek z ustawami dziś obowiązującymi i sądowym postępowaniem, Komisja Organizacyjna uznała za potrzebne przepisać Władzom Sądowniczym modyfikacje, które w rzeczonej Organizacji ile się dotyczy zmian Konstytucją wskazanych poczynione, powinny będą bydz zaprowadzonymi, dopóki Nowa Księga Ustaw i Postępowania tudzież stosowna do nich ostateczna Organizacja Władz Sądowniczych nie będzie przez Zgromadzenie Reprezentantów uchwalona.

Z tych powodów, tudzież że:

1. Władze Sądownicze mocą Konstytucji będąc uznanymi za niepodległe, są także wyjętymi ze wszystkich stosunków, w jakich dotąd znajdowały się z władzami wyższymi Królestwa Polskiego, tak co się tyczy karności i nadzoru, jako też ich Organizacji. Komisja podaje w tym względzie Magistraturom Sądowniczym następujące rozporządzenia.

a) Sąd Apelacyjny utrzymuje najwyższy nadzór i karność nad wszystkimi władzami sądowniczymi, a to dla utrzymania porządku i bycia w możności używania potrzebnych środków do przyspieszenia biegu sprawiedliwości.

b) Sąd Apelacyjny a nawet i Trybunał I Instancji będą się mogły porozumiewać z Magistraturami Pojednawczymi w razie potrzeby usunięcia zdarzonej jakiej w ich Biurach nieregularności.

c) Trybunał I-szej Instancji czuwa nad urzędnikami wykonawczymi, tak w przedmiotach cywilnych jak kryminalnych, niemniej nad urzędnikami stanu cywilnego, notaryuszami i konserwatorami, na koniec nad więzieniami i osobami do strzeżenia ich użytymi.

d) W ogólności każda władza sądownicza ma dozór nad oficjalistami biur swoich.

e) Czas spoczynku dla każdego urzędnika trybunałów oznacza się na sześć tygodni w Roku; z warunkiem jednak, żeby Trybunały były w czynności bez przerwy. Tym końcem prezydujący tak oznaczają dla każdego z urzędników czas spoczynku, ażeby użyciem onego bądź ciągle bądź częściami bieg administracji nigdy przerwany nie był. W razie zaś nadużycia prezydujący będą mieli prawo napominania, zawieszenia od pensji a nawet przedstawienia sędziów opieszałych Zgromadzeniu Reprezentantów, a niższego stopnia urzędników właściwym Trybunałom do odjęcia im powierzonych miejsc.

f) Magistratury Pojednawcze będą jednak sprawowały urzędowanie swoje bez przerwy.

g) Urzędnicy niższego stopnia, jako to: asesorowie, sekretarze itd., których dzisiejsza manipulacja wymaga do biur sądowniczych, a którzy na ten pierwszy raz zostali tymczasowo nominowanymi przez Komisję Organizacyjną, będą mianowanymi w razie zawakowania którego miejsca przed zaprowadzeniem Nowej Organizacji przez prezesa Sądu Apelacyjnego.

2. Co do sędziów pokoju i prokuratorów.

a) Że Magistratury Pojednawcze winne są z mocy Konstytucji czuwać z urzędu nad sprawami małoletnich, równie jak nad procesami tyczącymi się funduszów i własności narodowych lub Instytutów Publicznych, i w tym względzie porozumiewać się z najmłodszym senatorem, w razie więc gdyby sędzia pokoju łącznie z senatorem pełniącym przez to samo obowiązki prokuratora zawarli przyjacielską pomiędzy stronami ugodę, ta jeżeli się tyczy praw Instytutu lub innej własności narodowej, ma być odesłaną do Senatu po zatwierdzenie, albo jeżeli się odnosi do interesu małoletnich, ma być po podobnie zatwierdzenie do Trybunału I-szej Instancji odesłaną. W razie zaś gdyby układ przyjacielski nie udał się, rzecz winna być do Trybunału odesłaną i na ten czas.

b) Do sądenia spraw tyczących się praw Instytutów lub małoletnich, które przez sędziego pokoju do Trybunału odesłanymi zostały, obydwie instancje mianować będą

po jednym sędziu, który przez trzy miesiące sprawować będzie urząd prokuratora, i po uczynieniu wniosków prawa wotowania mieć nie może.

c) Tym sposobem sędzia lub asesor do tego od prezesa przeznaczony będzie układał w sprawach kryminalnych akt oskarżenia i inne tego rodzaju bez mienia głosu stanowczego.

d) Sędzia od prezesa delegowany do zastępowania obowiązków prokuratora w jednej lub drugiej instancji będzie także sprawował wszelkie atrybucje, jakie dotąd do urzędu tego należały.

e) Obowiązkiem będzie sędziów pojednawczych lub za ich upoważnieniem ich pisarzy, sporządzać akta opieczętowania, których jeden egzemplarz odesłanym będzie Trybunałowi I-szej Instancji, a drugi najmłodszemu senatorowi do urzędowego użycia.

f) Urzędnik pojednawczy lub delegowany od niego pisarz upoważnionym jest w razie gdyby spór wartości złotych polskich 200 nieprzechodzący nie mógł być ugodzonym, osądzić go w pierwszej instancji z wolnym odwołaniem się do Sądu Apelacyjnego, który w tym razie będzie ostatnią.

3. Co do postępowania w Trybunale I-szej Instancji.

a) Chociaż Trybunał I-szej Instancji dla przyspieszenia decyzji spraw cywilnych i kryminalnych będzie mógł być podzielonym na Wydziały, wolno jednakże prezesowi będzie przeznaczyć wedle okoliczności i spraw różnego rodzaju do tego lub owego Wydziału sędziów i asesorów, którzy także mają głos stanowczy.

b) Co do procesów kryminalnych uważać należy, iż wszystkie przewinienia mniejsze policyjne które dotąd sądzonymi były przez podsędków, sprawujących obowiązki Sądu Policji Prostej, będą odtąd sądzonymi w pierwszej instancji przez wójtów z wolnym odwołaniem się do Trybunału I-szej Instancji, który dla nich będzie ostatnią.

c) Ciż sami wójci obowiązani są w razie zdarzenia się w ich gminach ciężkiego przestępstwa lub zbrodni, stan rzeczy wyjaśnić i corpus delicti; pierwsze badania wyprowadzić, i takowe wraz z osobami obwinionymi do Trybunału Cywilnego I-szej Instancji odesłać. Obowiązani są także być posłusznymi uchwałom Trybunałów, co się tyczy instrukcji spraw kryminalnych.

d) Wszystkie inne przestępstwa lub zbrodnie, wyjąwszy pod a) niniejszego paragrafu będą sądzonymi przez Trybunał I-szej Instancji z wolnym odwołaniem się do Sądu Apelacyjnego.

e) Dla zapewnienia nieprzerwanego biegu administracji sprawiedliwości w obydwóch Trybunałach, a razem dla uzupełnienia w każdym razie potrzebnej liczby sędziów, Sąd Apelacyjny ma prawo przyzwania do posiedzeń swoich jednego sędziego I-szej instancji albo delegowania jednego ze swych członków do zasiadania w Trybunale I-szej Instancji.

4. Adwokaci mający dziś prawo stawania w Trybunale Departamentowym będą mogli tymczasowo sprawować też obowiązki w obydwóch Trybunałach, równie jak w Trzeciej Instancji, a nawet i w Sądzie Najwyższym. Prezes Sądu Apelacyjnego obowiązany będzie nie pomnażać dotychczasowej liczby adwokatów, jak tylko w razie koniecznej potrzeby.

5. Co do urzędników mających wykonywać wyroki Trybunałów prezes Sądu Apelacyjnego po wysłuchaniu zdania Trybunału Cywilnego I-szej Instancji mianować ich będzie w ilości za potrzebną uznanej

6. Konserwator Hipotek sprawować będzie aż do dalszego Urzęd/eliia tego przedmiotu,, swoje obowiązki bezpłatnie, lecz z wólnością pobierania tax i za Kaucją.

7. Do obu dwóch Trybunałów będzie jeden kasjer i jeden kontroler, których obowiązkiem będzie:

a) Odbierać za kwitami właściwych prezesów pensje dla urzędników przy Trybunałach użytych i onym należytości również za kwitami wypłacać.

b) Opatrywać potrzeby biur.

c) Odbierać taxy pośmiertne, wpisowe, stęplowe i karne wedle taryfy przez Trybunały ustanowionej. Wszystko to będzie częścią dochodu publicznego.

d) Oni rozrządzać i zawiadywać będą depozytem sądowym.

e) Będę się rachować Komitetowi złożonemu z członków obu Trybunałów, w którym jeden senator prezydować będzie. Zresztą Senatowi służą wszystkie prawa panującego względem Trybunałów i urzędników do sprawiedliwości użytych; wyjąwszy niepodległość wyroków sądowych i nominacje lub dymisje urzędników.

(podpisano) Reibnitz, Międzyński, Sweerts-Spork.

NOTA

Reskryptem Wysokiej Komisji Organizacyjnej z dnia 12 czerwca 1816 nr 401 wydanym, na wniosek Prezesa Appelacji poczynione zostały zmiany w punkcie c) artykułu 2, w ten sposób, iż:

1. Zastępca prokuratora czyniąc wnioski w sprawie kryminalnej nie będzie miał równie głosu stanowczego.

2. Prezesowie obydwóch instancji w przypadkach, gdzieby ścisły komplet sędziów tego wymagał, do zastępstwa prokuratora pisarzów swych upoważniać mogą. Które to zmiany uważają się tak, jak gdyby we wskazanym powyżej miejsca wciągniętymi były.

Za zgodność (podpisano) Mieroszewski – sekretarz generalny Senatu.

[hasła: Wolne Miasto Kraków, Konstytucja Wolnego Miasta Krakowa, Senat Rządzący, organizacja sądownictwa, Mocarstwa Opiekuńcze, Komisja Organizacyjna, Sąd Apelacyjny, Trybunał I Instancji, sądy pokoju, prokurator, Konserwator Hipoteki, adwokat, sędzia, asesor, wójt gminy, opłaty sądowe, sprawy karne, komplet sędziów, pisarz sądowy, nadzór na wymiarem sprawiedliwości]